

مقابر اولیه

(گسترش ساخت مقابر از قرن پنجم ه.ق)

- ✓ از ابتدای ظهور اسلام در ایران، تا ۴ قرن، بجزء مساجد هیچ بنای ارزشمند دیگری به چشم نمی خورد
- ✓ تنها ۲ مقبره از قرن ۴ و ۳ هجری وجود دارد:
 - مقبره امیر اسماعیل سامانی در بخارا، ۲۹۵ ه.ق
 - گنبد قابوس در گنبد، ۳۹۷ ه.ق
- ✓ اواخر قرن ۴ و اوایل قرن ۵ ه.ق، شروع گسترش و ساخت مقابر
- ✓ چه اتفاقی افتاد که در قرون اولیه مقبره سازی نداریم؟ چرا مقبره سازی بر خلاف اعتقاد اهل تسنن، بناهای خاص و شاخص شدند؟

مقابر اولیه

- مقبره امیر اسماعیل جاذب، سنگ بست، ۳۸۹ ه.ق
- برج رادکان، گرگان، ۴۰۷ ه.ق
- برج رسکت، قائم شهر، آغاز قرن ۵
- برج لاجیم، قائم شهر
- مقبره پیر علمدار، دامغان، ۴۱۷ ه.ق
- گنبد علی ابرقو، ۴۲۹
- گنبد دوازده امامی، یزد
- گنبد چهل دختران، دامغان، ۴۶۶ ه.ق
- برج مهماندوس، دامغان
- مقابر برجی خرقان، ۴۶۰ ه.ق
- بخش اولیه حرم حضرت عبد العظیم
- گنبد سرخ مراغه
- برج گرد مراغه
- گنبد کبود مراغه

مقبره امیر اسماعیل سامانی:

- داخل بنا بدون تزئینات و گچ سفید
- بیرون تزئینت بسیار از آجر تراش خورده
- رواقی نمادین در بالای سقف
- قرارگیری بنا بر روی صفه

گنبد قابوس:

- بنایی بسیار مرتفع، ۳۵ متر تا گنبد، ۱۸ متر کلاهک گنبد و ۱۵ متر زیر زمین
- نسبت ارتفاع گنبد به بدنه از خارج ۱ به ۲ و از داخل ۱ به ۵

برج رادکان کردکوی

برج رادکان قوچان

برج مهماندوست دامغان

برج رسکت سوادکوه:

- بنای برج رسکت در آغاز قرن پنجم هجری قمری ساخته شد.
- این برج شامل بدنه آجری و گنبد است که حد فاصل قسمت فوقانی بدنه و آغاز گنبد آن تزئینات مقرش کاری شده است
- دو کتیبه آجری نیز به خط پهلوی ساسانی و خط کوفی در روی آن به چشم می خورد.

برج‌های دوقلوی خرقان:

- پلان بنا به صورت ۸ ضلعی است
- نمای خارجی با تزئینات آجری بسیار مفصل
- فضای داخلی بسیار ساده

- ✓ بنایی منفرد اغلب در خارج از شهر
- ✓ تزئینات زیاد بیرونی و داخلی ساده، کوچک و تاریک
- ✓ بناهایی با حجم بسته و نمود بیرونی
- ✓ وجود تنها یک ورودی کوچک به داخل بنا که با ارتفاعی از سطح زمین شکل گرفته
- ✓ بنایی بدون کاربرد و عملکردی خاص، بنایی یادمانی
- ✓ اغلب به شکل برجی و گنبدی شکل، با ارتفاع زیاد است
- ✓ فرم هایی با اشکال هندسی منظم مثل مربع و چند ضلعی
- ✓ مقبره حکام محلی یا افراد مهم جامعه